

Meri Turkis Oy
Marko Meriläinen
Meriläisentie 65
69510 Halsua

Viite / Hänvisning

VANHA DNRO LSU-2009-R-4 (531)

Asia / Ärende

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA,
Meri Turkis Oy, Liedeksen turkistuotantoalue, Halsua

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi:

Liedeksen turkistuotantoalue, Halsua

Hankkeesta vastaava:

Meri Turkis Oy, Meriläisentie 65, 69510 Halsua

Hankkeesta vastaavan YVA-konsultti:

Kaarle Kaistila/Tuliruusu, Kevarintie 4, 69820 Räyrinki

Yhteysviranomainen:

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -
vastuualue, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiselostus saapunut yhteysviranomaiselle: 18.5. postitse ja 20.5.2010 sähköisenä

YVA- menettely

YVA -asetuksen (268/1999) 6 §:n hankeluettelossa ei ole eläinten pidon yhteydessä mainintaa turkiseläimistä, jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta hankkeeseen suoraan hankeluettelon perusteella. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (267/1999) 4 § mukaan arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1999) mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Meri Turkis Oy on 25.2.2008 saapuneessa kirjeessä pyytänyt Länsi-Suomen ympäristökeskuksen YVA -yhteysviranomaiselta lain 485/2006 6 §:n mukaista arviota siitä, tuleeko Meri Turkis Oy:n suunnittelemaan turkistarhaukseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Asiaa on 14.2.2008 käsitelty kokouksessa, jossa olivat mukana hankevastaava, konsultti, Länsi-

Suomen ympäristökeskuksen ja Halsuan kunnan edustajia. Ympäristöministeriön ohjeen (kirje YM4/401/2002, kotieläinsuojia koskeva ympäristölupa) liitteen 1 mukaan siitosnaaraksettu vastaa 1,2 eläinyksikköä ja siitosnaarasminkki 0,4 eläinyksikköä. YVA -asetuksen mukaan lihasikaloihin sovelletaan YVA -menettelyä, kun sikojen määrä on yli 3 000 kpl, jolloin eläinyksikkömäärä on 3 000. Meri Turkis Oy:n hankesuunnitelmassa tämä eläinyksikkömäärä ylitetään VE 1:ssä yli kolminkertaisesti ja VE 2:ssa yli seitsemänkertaisesti.

Ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijoittuminen ja ympäristövaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät Länsi-Suomen ympäristökeskus on 25.3.2008 antamassa päätöksessään todennut, että Meri Turkis Oy:n perustettavaan turkistarha-alueeseen Halsuan kunnan alueella tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, koska hankkeesta voi aiheutua sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat laajuudeltaan rinnasteisia YVA -lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin.

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA -asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Hanke sijoittuu Kairinevan yleiskaavassa kotieläintalouden suuryksikölle varatulle alueelle. Tarha-alueiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia rakennuslupia ja lisäksi turkistila-alueen rakentamisen on oltava kunnan vahvistaman osayleiskaavan mukaista. Toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain (86/2000) 28§:n mukaista ympäristölupaa. Ympäristölupahakemukseen tulee liittää ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto. Alueen käyttöönotto ja toiminnan vaiheittainen laajentaminen ympäristövaikutuksen arvioinnin määrittelemissä rajoissa saattaa edellyttää muutoksia paikallisiin liikennejärjestelyihin ja esimerkiksi liittymälupia. Näiden muutosten osalta toimitaan maantielain (2005/503) mukaisesti.

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Hankkeen tarkoituksena on uuden turkistila-alueen perustaminen. Suunnittelu-alueen koko on suoja-alueineen noin 50 hehtaaria. Alueelle on tarkoitus sijoittaa perinteisiä vesitiivisalustaisia varjotaloja sekä turkiseläinhalleja. Muita alueelle sijoitettavia toimintoja ovat tukitoiminnot kuten sosiaalitalat, rehuvarastot, siemennys- ja nahoitustilat, tarvikevarastot, lannan välivarastointialue sekä alueella muodostuvien pintavesien johtamis- ja käsittelyjärjestelmät.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on selvitetty, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään.

YVA -yhteysviranomaisen on antanut ohjelmasta lausunnon. Lausunto sekä siihen liittyneet kannanotot on otettu huomioon arviointiselostuksen laadinnassa.

Ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen ympäristölupaviranomainen harkitsee alueelle sijoitettavien toimintojen ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä hankekohtaisesti. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin ympäristölupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Arviointiselostuksessa käsiteltäviä vaihtoehtoja on kolme:

VE – 0 Hanketta ei toteuteta

VE – 1 Alueelle sijoitetaan 6 000 kettu- ja 12 500 minkkisiitosnaarasta pentuineen

VE – 2 Alueelle sijoitetaan 12 000 kettu- ja 25 000 minkkisiitosnaarasta pentuineen

YVA- menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiselostus ovat olleet virallisesti nähtävillä 24.5.2010 – 24.6.2010 virka-aikana Halsuan kunnan virallisella ilmoitustaululla ja lisäksi se on ollut nähtävillä kunnan pääkirjastossa. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvässä Keskipohjanmaa-lehdessä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty 25.5.2010 Halsuan kunnantalolla. Arviointiselostus ja kuulutus ovat olleet nähtävillä myös verkko-osoitteessa <http://www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa> > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA- hankkeet.

Arviointiselostuksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Halsuan kunnalta, Halsuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, Pohjanmaan ELY -keskukselta, Keski-Pohjanmaan liitolta, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto/ peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualue, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä ja Museovirastolta.

3. YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA KANNANOTOISTA

Lausuntoja on saapunut 5 kpl ja mielipiteitä 0 kpl. Saapuneet lausunnot on alla esitetty osittain lyhenneltynä.

3.1. Lausunnot

Halsuan kunta, kunnanhallitus

Halsuan kunta toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa asiasta.

Halsuan kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta

Halsuan kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa: suunniteltu toiminta on kaavan mukaista, koska alue on merkitty oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan ME-alueeksi (kotieläintalouden suuryksikön alue).

Lautakunta katsoo, että selostuksessa esitetty hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on riittävä. Yleisten turkistuotantoa koskevien ympäristönsuojelutoimenpiteiden lisäksi selostuksessa on huomioitu mm. seuraavat asiat:

- alueen ympärille jätettävän metsätaloudellisen suojavyöhykkeen avulla estetään typen kulkeutumisesta aiheutuvia puustovaurioita
- hajuhaittojen minimoidaan mm. rakennusten sijoittelun ja kasvatusaikaisen kuiviketurpeen käytön avulla

- varjotalot varustetaan tiiviillä lanta-alustoilla, mutta lisäksi alueen valumavedet johdetaan luonnonmukaiseen pintavalutuskenttään
- alueen lähiympäristössä sijaitsevat metsälain mukaiset arvokkaat luontokohteet säilytetään koskemattomina
- toiminnasta aiheutuvaa vesistökuormitusta esitetään tarkkailtavan pintavalutuskentän ja Köyhäjoen vesistötarkkailun avulla

Koska kyseessä on laaja tuotantoalue, ympäristönsuojelun perustoimenpiteiden lisäksi edellä esitetyt toimenpiteet ovat tarpeellisia ja ne tulee huomioida ympäristölupahakemuksessa. Vesiensuojelurakenteita suunniteltaessa tulee varmistaa, että toiminnasta ei aiheudu lisäkuormitusta vesistölle, koska Köyhäjoessa on jo nykyisin korkeat ravinnepitoisuudet ja vesien luokittelussa veden laatu on todettu välttäväksi.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että hankkeen vaikutukset mm. ihmisiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu selostuksessa kattavasti. Selvitettyjen tuotantomäärien mukaiset vaikutukset ovat vähäisiä niin, hajun, vesistöjen kuin virkistyskäytön, melun ja liikenteen osalta. Selostuksen liitteenä oleva Arto Hautalan tekemä pohja- ja pintavesien vaikutusarviossa todetaan, että hanke on lähinnä neutraali ja kokonaistarkastelussa selkeästi myönteinen suhteessa nykytilanteeseen.

Keski-Pohjanmaan liiton vahvistetuissa maakuntakaavoissa ei ole kaavan luonteen ja tarkoituksen huomioiden otettu kantaa varsinaisesti turkistuotannon sijoittumiseen. Jo vahvistetut vaihekaavat ja ympäristöministeriössä vahvistettavana oleva maakuntakaavan 3. vaihekaava eivät tulkintamme mukaan aiheuta rajoitteita hankkeelle.

Liiton näkemyksen mukaan turkistuotannolla on selkeä elinkeinopoliittinen asema maakunnassa. Siten elinkeinon toimintaedellytysten turvaaminen on tärkeää myös tulevaisuudessa.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää YVA -arviointiohjelmassa esitettyjä vaikutusten arviointeja ja menetelmiä niiden toteuttamiseksi vähintään riittävinä. Samoin itse arviointimenettelyiden toteuttaminen ja vuorovaikutus ovat olleet riittäviä. Näin ollen Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta. Selostus luo hyvän pohjan hankkeen toteuttamiselle ja lupamenettelylle.

Museovirasto

Lausunnossaan Museovirasto toteaa, ettei sillä ole arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön tai kulttuurimaiseman osalta huomautettavaa hankkeesta.

Pohjanmaan ELY -keskuksen kalatalousryhmä

Pohjanmaan ELY -keskuksen kalatalousryhmä toteaa lausunnossaan, että tuotantoalueen pintavedet valuvat tarha-alueelta kasvillisuus-/pintavalutuskentälle jolta vesi kulkeutuu ojiksi tai valtaojiksi (Pajuoja) luokiteltavissa uomissa noin kahdeksan kilometrin matkan ennen laskuaan puroksi luokiteltavaan Köyhäjoen yläjuoksuun. Köyhäjoki kuuluu Perhonjoen vesistöalueeseen.

Alapuolisten vesistöjen kalataloudesta

Vuonna 2006 tehdyn sähkökalastuksen mukaan (Karttunen 2006) saatiin Köyhäjoesta taimenia etenkin Saarakankoskesta, mistä löytyi kolme ikäluokkaa (1-3 – v.). Pitkäkoskesta löytyi kaksi vanhempaa taimenta. Köyhäjoesta saatiin yleensä melko vähän kalaa ja erikoista oli, ettei kivisimppua tai kivennuoliaista saatu lainkaan. Ahven oli runsaslukuisin kalalaji. Karttunen arvioi, että Köyhäjoella kivisimppujen ja kivennuoliaisten puuttuminen voi antaa viitteitä korkeasta

kiintoainepitoisuudesta tai matalasta happipitoisuudesta. Toisaalta taimenen esiintyminen osoittaa, että veden happipitoisuus on riittävä. Etenkin kivisimput viihtyvät runsaassa aluskasvillisuudessa ja kivikkoisissa paikoissa, joita Köyhäjoessa riittää, joten niiden puuttumista on vaikea selittää.

Arviointiselostuksen mukaan on Köyhäjoen kalastus merta-, katiska- ja viehekalastuspainotteista. Kevättulvien aikana pyydetään sopivilta paikoilta kutemaan nousevaa haukea, ahventa ja lahnaa. Kesällä kalastetaan suvannoissa katiskoilla ja vieheillä sekä joskus myös verkoilla.

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousryhmä toteaa, että tarha-alueen suurin riskitekijä vesistöille on varjotalojen lanta-alustat, joista runsasvetisinä aikoina voi huuhtoutua lantaa ympäristöön. Valitun varjotalojen rakenneratkaisun mukaisilla alustakorotuksilla, tiivisaluustoilla, keräilykaivoilla ja kattovesien poisjohtamisella voidaan normaalitilanteessa kuitenkin melko pitkälle estää ympäristöön kohdistuvaa ravinnekuormitusta. On kuitenkin huomioitava, että tiivisaluustojen muovikalvon kestävyys, jopa vuosikymmeniä jatkuvan käytön aikana on kyseenalaista. Selostukseen olisi lisättävä luotettava selvitys muovikalvon kestävydestä ja uudistamismahdollisuudesta.

Vesiensuojelurakenteista ei ole esitetty yksityiskohtaisempaa suunnitelmaa selostuksen yhteydessä. Pintavalutuskenttä on tarkoitettu sijoittamaan tarha-alueen länsipuolella olevalle ojitetulle pakaturpeiselle Isovarpurämeelle. Lausunnon esittäjä toteaa, että ojitetun alueen käyttöä pintavalutuskenttänä edellyttää ojituksen poistamista ja muita toimenpiteitä, joilla voidaan estää oikovirtauksien syntymistä. Suunnitelma on tältä osin tarkennettava. Pintavalutuskentältä lähtevän veden ravinnepitoisuus on selostuksen liitteessä arvioitu olevan varsin korkea, ylittäen esim. kunnallisista jätevesipuhdistamoilta lähtevän veden nykyistä tasoa. Vedenpuhdistuksen tehostamismahdollisuutta tulisi selvittää.

Lausunnon esittäjä toteaa, että alueen lantavarastoista ja niille kerääntyvän nesteiden käsittelystä ei ole esitetty yksityiskohtaisempaa tietoa selostuksessa ja suunnitelmaa on myös tältä osin täydennettävä ennen lupahakemuksen jättämistä.

Ympäristönsuojelulain 4 § periaatteen mukaan on, ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa, käytettävä parasta mahdollista tekniikkaa. Halliratkaisun laajamittaisemman käytön edellytyksiä tulisi selvittää tarkemmin, koska kyseessä on täysin uusi tuotantoalue ja useita kymmeniä vuosia kestävä käytön aikana on odotettavissa kehityssuunta, joka vie kohti ympäristön kannalta yhä tehokkaampia ratkaisuja.

3.2. Mielipiteet

Liedeksen turkistuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ei ole saapuneita mielipiteitä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Meri Turkis Oy:n Liedeksen turkistuotantoalue hankkeeseen Halsualla liittyvä ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA -asetuksen 10 § mukaiset sisällölliset vaatimukset.

Arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrässä:

- 1) 9 §:ssä tarkoitetut tiedot tarkistettuina;
- 2) selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöön ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin;

- 3) hankkeen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut, kuvaus toiminnasta, kuten tuotteista, tuotantomääristä, raaka-aineista, liikenteestä, materiaaleista, ja arvio jätteiden ja päästöjen laadusta ja määrästä ottaen huomioon hankkeen suunnittelu-, rakentamis- ja käyttövaiheet mahdollinen purkaminen mukaan lukien;
- 4) arvioinnissa käytetty keskeinen aineisto;
- 5) selvitys ympäristöstä sekä arvio hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista, käytettyjen tietojen mahdollisista puutteista ja keskeisistä epävarmuustekijöistä, mukaan lukien arvio mahdollisista ympäristöönnettomuuksista ja niiden seurauksista;
- 6) selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta;
- 7) ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia;
- 8) hankkeen vaihtoehtojen vertailu;
- 9) ehdotus seurantaohjelmaksi;
- 10) selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen;
- 11) selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon; sekä
- 12) yleistajuinen ja havainnollinen yhteenveto 1—11 kohdassa esitetyistä tiedoista.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue kuitenkin edellyttää yhteysviranomaisena, että arviointityötä tarkennetaan jatkotyössä jäljempänä esitetyn mukaisesti sekä ottaen huomioon saapuneissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt asiat.

Hankekuvaus

Arviointiselostuksessa on YVA – asetuksen 10 § mukaisesti esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta, hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, hankevastaavasta sekä hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ym. päätöksistä sekä hankkeen aikataulusta.

Hankkeen tarkoituksena on uuden turkistila-alueen perustaminen Halsualle. Hankkeen sijainti, maankäyttötarve ja tekninen toteutus on kuvattu. Lisäksi arviointiselostuksessa on kuvattu hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia, on kerrottu käytettyjen tietojen mahdollisista puutteista ja keskeisistä epävarmuustekijöistä, mukaan lukien arvio mahdollisista ympäristöönnettomuuksista ja niiden seurauksista. Selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta, ehdotukset toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia, hankkeen vaihtoehtojen vertailu, ehdotus seurantaohjelmaksi ja selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen on myös kuvattu arviointiselostuksessa riittävästi.

Arviointiselostukseen on myös selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Yhteysviranomaisen lausunto on huomioitu selostuksen tekstissä eri kohdissa arviointiselostusta.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehdot ja niiden vertailu on keskeinen osa YVA- prosessia. Arviointiselostuksessa on mukana YVA – lain vaatima vaihtoehto VE 0 sekä VE 1 ja VE 2. Koska hankkeen taustalla on Meri

Turkis Oy:n ja Sea Fur Oy:n sijainti pohjavesialueella ja tarhat ovat velvoitettuja siirtämään toimintansa pois pohjavesialueelta. 0-vaihtoehto on lähinnä teoreettinen.

Tässä hankkeessa Eri vaihtoehdot ja niiden mukaiset kokonaiseläinmäärät:

VE – 0 Hanketta ei toteuteta

VE – 1 - 6 000 kettu- ja 12 500 minkkiitosnaarasta pentuineen.

- Kokonaiseläinmäärä 36 000 kettua ja 62 500 minkkiä.

- Nahkatuotanto 30 000 ketunnahkaa ja 50 000 minkinnahkaa.

VE – 2 - 12 000 kettu- ja 25 000 minkkiitosnaarasta pentuineen.

- Kokonaiseläinmäärä 72 000 kettua ja 125 000 minkkiä.

- Nahkatuotanto 60 000 ketunnahkaa ja 100 000 minkinnahkaa.

Myös eläintenpitotilat on kuvattu. Eri vaihtoehdot ja niiden mukaiset eläintenpitotilat:

VE – 1 Tarvittavat eläintenpitotilat minkeille:

- 3 kpl 2 200 m² turkiseläinhalleja (100 x 22 m)

- 38 kpl á 90 jm varjotaloa, yhteensä 3 420 jm.

Tarvittavat eläintenpitotilat ketuille:

- 125 kpl á 90 jm varjotaloa, yhteensä 11 250 jm.

Toimintojen sijoittamiseen tarvittava pinta-ala 22 hehtaaria. Alueen vuosi-tuotanto 30 000 ketunnahkaa ja 50 000 minkinnahkaa.

VE – 2 Tarvittavat eläintenpitotilat minkeille:

- 6 kpl 2 200 m² turkiseläinhalleja (100 x 22 m)

- 76 kpl á 90 jm varjotaloa, yhteensä 6 840 jm.

Tarvittavat eläintenpitotilat ketuille:

- 250 kpl á 90 jm varjotaloa, yhteensä 22 500 jm.

Toimintojen sijoittamiseen tarvittava pinta-ala 44 hehtaaria. Alueen vuosi-tuotanto 60 000 ketunnahkaa ja 100 000 minkinnahkaa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutukset pinta ja pohjavesiin

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeen vaikutuksia vesistöihin tullaan arvioimaan lähinnä toiminta-alueen valuma-alueelta eri vuodenaikoina johdettavien vesien määrän ja niiden oletetun laadun perusteella. Kuormitustarkastelun lähtökohtana on vesitiivisalustainen rakennustapa sekä alueen peruskuivatusvesien johtaminen kasvillisuuskentän kautta alapuoliseen vesistöön. Tarvittava kasvillisuuskentän koko sekä arvio puhdistustehosta perustetaan olemassa oleviin turvetuotantoa koskeviin tutkimustuloksiin. Hankkeiden vaikutuksia vesistöön tullaan tarkastelemaan vesiteitse enintään 2 km hankeen oletetusta purkupisteestä alavirtaan. Jos arvioinnin edetessä todetaan, että esimerkiksi poikkeustilanteissa vesistövaikutukset saattavat ulottua kauemmas, tulee vaikutusalueajasta siltä osin laajentaa. Kasvillisuuskentän osalta tulee arvioida sen kokoa ja arvioida kentän puhdistustehoa.

Arviointiselostuksen mukaan pintavalutuskenttä on tarkoitus sijoittaa tarha-alueen länsipuolella olevalle ojitetulle paksaturpeiselle Isovarpurämeelle. Yhteysviranomaisen toteama, että tämän ojitetun alueen käyttöä pintavalutuskenttänä edellyttää ojituksen poistamista ja muita toimenpiteitä, joilla voidaan estää oikovirtauksien syntymistä. Suunnitelma on tältä osin tarkennettava. Pintavalutuskentältä lähtevän veden ravinnepitoisuus on selostuksen liitteessä arvioitu olevan varsin korkea, ylittäen esim. kunnallisista jätevesipuhdistamoilta lähtevän veden nykyistä tasoa. Vedenpuhdistuksen tehostamismahdollisuutta tulisi selvittää.

Arviointiohjelmassa todetaan, että pohjavesivaikutusten arvioinnin osalta on mainittu, että lähökohdaksi vaikutusten arvioinnille otetaan Liedeksen pohjavesialue ja sen rajausta koskevat selvitykset ja tutkimustulokset. Tarkastelussa otetaan huomioon ympäröivien valumavesien mahdollisesti muutettavat johtamisjärjestelyt sekä niiden vaikutukset paikallisiin pienvaluma-alueisiin. YVA -selostuksessa olisi lisäksi hyvä olla toiminta-alueesta selkeä kartta, jossa näkyy myös pohjavesirajaus sekä lähimmät pintavedet ja vesien johtamissuunta.

Arviointiselostuksessa hankkeen vaikutuksista pinta- ja pohjavesiin on laadittu erillinen asiantuntija-arvio kuormitus ja tarkkailutietoineen. YVA -selostukseen on lisätty toiminta-alueesta selkeä kartta, jossa näkyy myös pohjavesirajaus sekä lähimmät pintavedet ja vesien johtamissuunta. Arviossa ei ole seuranta pohjavesien suhteen. Pinta- ja pohjavesi valuma ei ole yhteydessä Liedeksen pohjavesialueeseen. Toiminnan vesistökuormituksen seuraamiseksi esitetään sekä tiivispohjien käyttötarkkailua että pintavalutuskentälle ja sieltä pois johdettavan veden laadun ja määrän tarkkailua.

Luontovaikutukset

Selvitysalue rajattiin reunoiltaan 100 metriä laajemmaksi kuin yleiskaavassa osoitettu ME-1 alue. Alueella tehtiin linnusto-, biotooppi- ja kasvillisuuskartoitukset, joiden tarkoituksena oli havaita mahdolliset valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaiset, harvinaiset tai muutoin arvokkaat lajit tai luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elinympäristökohteet eli biotoopit. Myös liito-oravan mahdollisesta esiintymisestä alueella kerättiin havainoja. Selvitysalueella ei havaittu jälkiä liito-oravasta.

Myös hankkeen vaikutuksista metsätalouteen on laadittu erillinen selvitys kesällä 2009.

Raportin mukaan turkistuotannon ravinnepäästöistä lähinnä typen kulkeutumisesta aiheutuvat puustovauriot esiintyvät tyypillisesti näiden lähiympäristössä noin 100 metrin etäisyydellä tuotantoalueilta. Siten alueen ympärille sijoitettua metsätaloudellista suojavyöhykettä voidaan pitää perusteltuna.

Luontoselvityksen loppupäätelmä on, että inventoitu alue on elinympäristöiltään tavanomaista metsätalouksikäytössä ollutta maata. Esitetyt kaksi luontokohdetta (Arviointiselostus, sivu 5, kuva 1) täyttävät metsälain mukaiset säilyttämiskriteerit, mutta niillä ei ole tiukkaa luonnonsuojelulain mukaista suojelustatusta: vaaleasara ei ole virallisella uhanalaislistalla (Rassi ym 2001), eikä metsälaki suojaa kohteita metsätalouden ulkopuoliselta maankäytöltä. Toisaalta kumpikaan kohde ei ole suunnitellulla turkistarhauksen sijoittumisalueella, vaan sen lähiympäristössä. Hyvällä maankäytön suunnittelulla kohteiden luontoarvot voidaan siis hyvin suojata tämän hankkeen yhteydessä.

Vaikutukset ihmisiin

Selostuksessa tarkastellaan hajun, liikenteen, melun ja vaikutuksia alueen virkistyskäyttöön ja muuhun maankäyttöön.

Toiminnot on sijoitettu suunnittelualueelle siten, että eläintenpitotilojen etäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin ovat mahdollisimman suuret. Siten esimerkiksi minkkihallit on sijoitettu alueen itälaidalle lähimpien asuinrakennusten suuntaan näiden perinteistä varjotalorakentamista pienempien ympäristövaikutusten vuoksi. Sama koskee huoltorakennusten sijoittelua. Lannan varastointi- ja käsittelyalue on vastaavasti viety mahdollisimman kauas luoteeseen suurimman mahdollisen etäisyyden saavuttamiseksi.

Hajujen tarkastelun yhteydessä tulee muistaa, että hankevastaavan olemassa olevat turkistilo-toiminnot vaikuttavat Liedeksen alueella esiintyviin hajuihin jo nykyisin. Vallitseviin tuulten suuntiin nähden toimintojen uudelleensijoittamista voidaan pitää ympäristövaikutuksiltaan jopa edullisempänä nykytilanteeseen nähden. Nykytoimintojen hajuvaikutuksista ei ole valitettu näiden yli kaksi vuosikymmentä jatkuneen toiminnan aikana.

Liedeksessä lähimmät vapaa-ajan asunnot sijoittuvat koillisessa noin 900 metrin ja kaakossa noin 800 metrin etäisyydelle hankealueesta. Lähimmät asuinrakennukset ovat kaakossa noin kilometrin etäisyydellä. Kuten karttaan sijoitetusta tuuliruusuista havaitaan, että lähimmän asutuksen kannalta

haitallisimpia luoteistuulia esiintyy alueella noin 10 % kaikista tuulista. Muissa ilmansuunnissa etäisyys asuinrakennuksiin kasvaa useisiin kilometreihin eikä hankkeella katsota olevan vaikutusta asutukseen näissä suunnissa. Tämän perusteella voi olettaa että uudella toiminnalla on vähäiset hajuvaikutukset.

Liikenteen prosentuaalisesta kasvusta huolimatta liikennemäärän nousulla ei voida katsoa olevan kokonaisuudessaan merkittäviä vaikutuksia kummankaan suuntautumisvaihtoehdon varrella oleviin toimintoihin tällä verrattain harvaan liikennöidyllä alueella.

Melun osalta voidaan todeta, että etäisyydet, maaston muodot sekä toiminnassa tyypillisesti käytettävä kalusto huomioiden hankkeella ei voida katsoa olevan sen laajuudesta huolimatta haitallisia meluvaikutuksia lähialueelle.

Suunnittelualueen nykyinen virkistyskäyttö on rajoittunut käytännössä metsästyksen sekä marjastukseen. Alueen poikki ei vanhaa maantietä lukuun ottamatta kulje erityisiä ulkoilureittejä eikä sitä voida maastollisesti pitää merkittävänä patikointi- tai retkeilyalueena. Hanke sijaitsee myös etäällä vesistöistä.

Alueen rakentaminen on suunniteltu toteutettavaksi siten, että nykyiset tieyhteydet säilyvät liikennöitävinä ja mahdollistavat kauttakulun myös turkistila-alueen käyttöönoton jälkeen.

Vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan

Hanke sijoittuu yleiskaavoitetulle alueelle kotieläintalouden suuryksiköille varatulle alueelle (ME-1). Valumavesien johtamisjärjestelyihin liittyvä kasvillisuuskenttä sijoittuu alueen länsikärkeen tunnuksella M varatulle alueelle. Lähialueelle sijoittuu pienimuotoisia maa-ainesten ottoalueita (EO-2). Muilta osin alue rajoittuu maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen (M). Selostus yleiskaavamerkinnöistä määräyksineen esitetään arviointiselostuksen liitteenä.

Keski-Pohjanmaan osittain vahvistettu maakuntakaava (II-vaihe) ei sisällä hankealueeseen kohdistuvia varauksia.

Osallistuminen

Osallistuminen on arviointiselostuksessa kuvattu ja järjestetty asianmukaisesti. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta järjestettiin avoin tiedotus- ja keskustelutilaisuus 25.5.2010. Tilaisuudesta oli kuulutettu alueella ilmestyvässä valtalehdessä.

Arviointiselostuksen sähköinen versio on ollut nähtävillä Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen internetsivuilla.

Viranomaisilta on pyydetty ja saatu lausuntoja ja yleisöllä on ollut mahdollisuus antaa yhteysviranomaiselle kirjalliset mielipiteet YVA -selostuksesta sen nähtävillä oloaikana. YVA -menettelyn yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen internetsivuilla.

Raportointi

Raportti on helppolukuinen ja vaikuttaa selkeästi ajatellulta rakenteellisesti. Arviointiselostuksessa on kattavasti esitetty vaikutusalueet ja laaditut selvitykset. Arviointiselostus on ammattimaisesti toteutettu ja siinä on esitetty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa tarkoitetut tiedot arviointiselostuksen sisällöstä.

Arviointiselostus on tiivis, tekstiosuutta voisi jopa sanoa lyhyeksi, mutta se käsittää kaiken oleellisen. Kaikesta näkee, että tekijä on pätevä ja tuloksena on laadukas ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Yhteenvedo ja ohjeet jatkotyöhön

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on käsitelty ne asiat, jotka YVA- laki vaatii ja pitää arviointiselostusta riittävänä, edellyttäen, että tässä lausunnossa muutoinkin esitetyt seikat otetaan huomioon kun hanke etenee.

Yhteysviranomaisen lausunnossa esittämät asiat ovat suurelta osin myös tulleet esiin saapuneessa palautteessa. Muihinkin kuin erikseen yhteysviranomaisen lausunnossa esille nostettuihin erityisiin näkökohtiin toivotaan kiinnitettävän huomiota jatkotyössä.

Vesien suojele rakenteita suunniteltaessa tulee varmistaa, että toiminnasta ei aiheudu lisäkuormitusta vesistöille, koska Köyhäjoessa on jo nykyisin korkeat ravinnepitoisuudet ja vesien luokittelussa veden laatu on todettu välttäväksi.

Jatkokäsittelyssä tulee kiinnittää erityistä huomiota pintavalutuskentälle menevien vesien pitoisuuksiin ja varautua käsittelemään jätevedet tehokkaammalla puhdistusmenetelmällä. Rehunjalustelaitteiden pesuvesien jatkokäsittelysuunnitelmissa tulisi huomioida että pesuvedet ovat hyvin rasvanpitoisia ja vaikeita käsitellä maa- tai pienpuhdistamossa eikä pesuvesien levittäminen pellolle ole sallittu menettelytapa. Arviointiselostuksessa ei ole kuvattu riittävän tarkasti lantalassa/kompostointialueella/lannan kuormausalueella muodostuvien suotovesien määrää eikä käsittelyä. Tähän pitää kiinnittää huomiota jatkotyössä ja lupamenettelyn yhteydessä.

Ylitettäessä laajuus VE-1 järjestetään lannankäsittely omana toimintana sijoittamalla tarvittava aumakompostointikenttä tai mahdollinen kompostointireaktori lannan varastointialueen yhteyteen. Selostuksessa on tätä vaihtoehtoa käsitelty hyvin yleisellä tasolla. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota myös että tarha-alueiden asemapiirroksissa esitetään alueille sijoittuvat toiminnot kuten mm. mahdollinen kompostointialue ja kompostointireaktori.

Erityisesti vielä on huomioitava erityistilanteisiin varautuminen, esim. myrsky, tulipalo tai terrorismin aiheuttama tilanne. Konkreettisin ennakoita arvaamaton tilanne saattaisi olla vesienpuhdistuksessa käytetyn kasvillisuuskentän jäätyminen tai rankkasade, jolloin toiminnanharjoittajan on estettävä jätevesien pääsy luonnonvesiin. Näitä asioita yhteysviranomaisen on jo ohjelmavaiheessa painottanut ja pitää niitä edelleen tärkeinä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi yhteysviranomaisen lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan Halsuan kunnan virallisilla ilmoitustauluilla sekä pääkirjastossa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville internetsivuille osoitteeseen: www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA- hankkeet.

Yhteysviranomaisen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen arkistossa.

Ympäristöneuvos

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Egon Nordström

Suoritemaksu

6420 €

Jakelu

Meri Turkis Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiselostusta

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten suoritteista(1387/2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnotta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

